Pravo prvokupnje - Šufa

Definicija: Predstavlja pravo ortaka u vlasništvu nad ortakovim dijelom prilikom prodaje, tj ako bi ga ovaj prodao trećem licu, ortak ima pravo da uzme taj dio od kupca po istoj cijeni.

Šerijatska utemeljenost

- Sunet
- Konsenzus

Uvjeti ispravnosti

- Da bude ortak onaj koji traži pravo prvokupnje
- Da dio imetka nad kojim se traži pravo prvokupnje bude prodat
- Da traži kompletan dio
- Da plati istu cijenu po kojoj je prodat
- Da ne uradi nešto što ukazuje na odustanak od prava prvokupnje

Ostavljanje stvari na čuvanje - Vedia

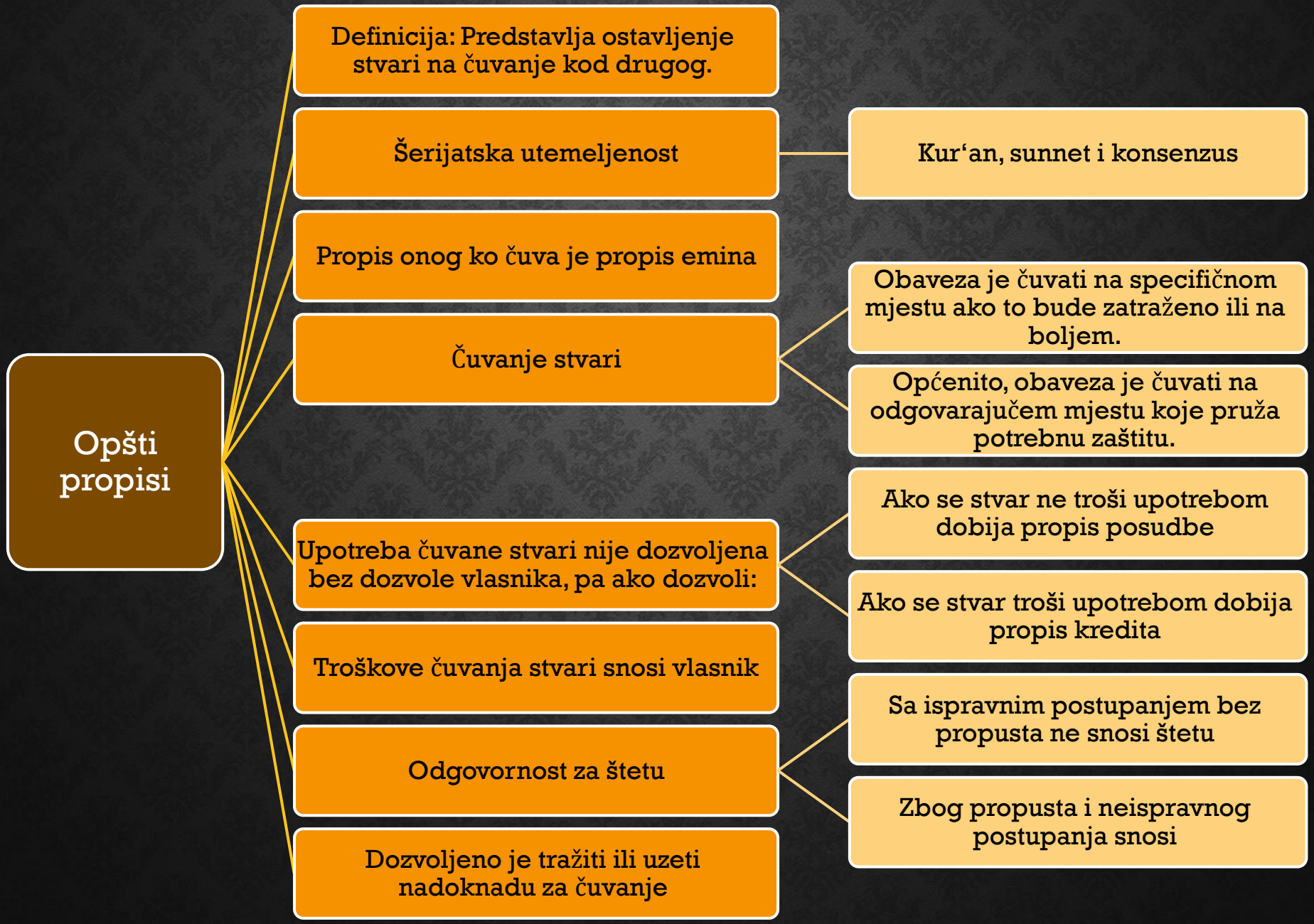
Opšti propisi
Definicija: Predstavlja ostavljenje stvari na čuvanje kod drugog.
Šerijatska utemeljenost
Kur'an, sunnet i konsenzus
Propis onog ko čuva je propis emina
Čuvanje stvari
Obaveza je čuvati na specifičnom mjestu ako to bude zatraženo ili na boljem.
Općenito, obaveza je čuvati na odgovarajućem mjestu koje pruža potrebnu zaštitu.
Upotreba čuvane stvari nije dozvoljena bez dozvole vlasnika, pa ako dozvoli:
Ako se stvar ne troši upotrebom dobija propis posudbe
Ako se stvar troši upotrebom dobija propis kredita
Troškove čuvanja stvari snosi vlasnik
Odgovornost za štetu
Sa ispravnim postupanjem bez propusta ne snosi štetu
Zbog propusta i neispravnog postupanja snosi
Dozvoljeno je tražiti ili uzeti nadoknadu za čuvanje

Kultivisanje ničije zemlje – Ihjau mevat

Opšti propisi
Definicije
Ničija zemlja je ona koja nije ni u čijem vlasništvu, niti se na njoj nalazi nešto što predstavlja opće dobro ili korist.
Kultivisanje ničije zemlje znači da neko zauzme takvu zemlju koja nikad prije nije kultivisana, ogradi je i učini pogodnom za izgradnju ili sijanje.
Šerijatska utemeljenost i propis
Sunet i konsenzus
Propis: dozvoljeno
Uvjeti da ničija zemlja kultivisanjem postane vlasništvo
Da je ničija zemlja
Da ne sadrži opšte dobro ili korist
Načini kultivisanja sa kojim postaje vlasništvo
Da je ogradi ogradom koja spriječava pristup
Da je obradi i zasije
Da dovede vodu
Da izgradi objekat

Kultivisanje ničije zemlje – Ihjau mevat

Propisi zauzimanja mjesta na tržnicama ili otvorenim pijacama i sl.

- Ako ima strana koja reguliše, pa na osnovu toga
- Ako nema strane koja dodjeljuje mjesta:
  - Mjesto pripada onom ko prvi zauzme
  - Ako stignu dvojica u isto vrijeme, spor će riješiti izvlačenjem

Pitanje općih dobara ili koristi

- U to spadaju vode, pašnjaci, šume, lovišta i sl.
- Niko ih nema pravo uzurpirati na način da spriječi pristup drugima da se okoriste

Nagrada za djelo - Džeale

Definicija: Predstavlja vrstu ugovora u kojem se jedna strana obavezuje da isplati precizno određenu naknadu onome ko uradi neku radnju ili posao.

Šerijatska utemeljenost i propis

- Kur'an, sunnet i konsenzus
- Propis: dozvoljena
- Vrsta ugovora: dozvoljen obostrano

Uvjeti ispravnosti

- Da nagrada bude poznata i dozvoljena
- Da posao bude dozvoljen
- Da onaj ko radi zna za nagradu

Ostali propisi

- Dozvoljeno je odrediti vremenski rok za posao
- Nagrada može biti materijalna i u vidu koristi i kao dio onog što radi

Razlika od najma

- Ovdje nije uvjet sklapanja ugovora pristanak radnika
- Niti poznatost radnika
- Niti potpuna poznatost posla
- I ugovor o nagradi nije obavezujući

Pronađena stvar - Lukata

Definicija: Predstavlja izgubljeni imetak ili svojinu koju neko pronađe.

Šerijatska utemeljenost

- Sunnet i konsenzus
- Propis uzimanja:
  1-Van Mekke:u osnovi dozvoljeno onom ko je siguran da će poštovati propise, osim što je izuzeto.
  2-U Mekki: nije, osim sa obavezom oglašavanja dok god se ne pronađe vlasnik
- Mudrost: čuvanje tuđeg imetka i svojine

Vrste pronađene stvari

- Ono što ne privlači pažnju većine ljudi: dozvoljeno je uzeti i prisvojiti osim ako zna kome pripada
- Ono što privlači pažnju većine ljudi: obaveza je oglašavati godinu dana ako uzme, a nakon toga dozvoljeno prisvojiti
- Pronađena životinja ima dvije vrste:
  1-nije dozvoljeno uzeti
  2-dozvoljeno je uzeti

Propis onoga što privlači pažnju većine ljudi

- Dozvoljeno uzeti sa obavezom oglašavanja godinu dana
- Ako se javi vlasnik, tražiti da je opiše, i na osnovu toga mu je predati
- Ako se ne javi nakon godinu dana dozvoljeno prisvojiti i raspolagati
- Ako se javi i nakon godinu dana, obaveza mu je vratiti stvar ili protuvrijednost

Pronađena životinja

- Nije dozvoljeno uzeti životinju koja može opstati sama i koja se umije zaštiti od sitne divljači, poput kamile
- Dozvoljeno je uzeti životinju od sitnije stoke koja se ne može sama zaštiti (poput ovce i koze), i nju je obaveza oglašavati godinu dana, međutim, dozvoljeno je pojesti ili prodati i sačuvati vrijednost ako bi se javio vlasnik

Pronađeni insan - Lekit

Opšti propisi

- Definicija: To je odbačeno dijete nepoznatog porijekla koje se pronađe ostavljeno na putu
- Propis uzimanja: fardu kifaje, a može biti i fardu ajn
- Nije ga dozvoljeno prisvojiti u smislu da ga pripiše sebi i svom porijeklu kao vlastito dijete
- Dozvoljeno ga je usvojiti u smislu da preuzme brigu o njegovom izdržavanju i odgoju, s tim da je žena obaveza da se zastre od njega kad dosegne određenu dob, i treba mu se objasniti da mu nisu roditelji kad bude sposoban to razumijeti
- On nije nasljednik izdržavatelja.
  A izdržavatelj njega nasljeđuje po jednom mišljenju.